

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

KORPORACIJE OSVAJAJO VAŽNE SLUŽBE

POKAZUJEJO IMENOVANJA ZA RAZNE SLUŽBE.

So posledice rezultata zadnjih volitev.

Washington, D. C. — (Fed. Press.) — Vsa moč korporacijam!

To je Coolidgevo geslo in program, ki se razvija v logično razčrtnih imenovanjih v visoke službe in v zadnjem napadu predsednika na moralo organizacijne civilne službe. Danes dela, kar je skušal storiti pred enim letom, toda volilci in kongres po zabili njegov namen v razburjenju kampanje in izvoljen je za en termin.

Stone, bivši Morganov advokat, se povzga od justičnega tajnika v najvišje sodišče.

Warren, advokat sladkornega trsta in manipulirajoč s finišim bčutkom kot Harry Daugherty, ostane justični tajnik.

Thomas M. Woodlock, bivši urednik "Wall Street Journala", je imenovan članom meddržavne trgovske komisije, kjer bodo delali bolj uslišane pritožbe revnih železniških kompanij, kot se to zgodi dosedaj.

William E. Humphrey, najbolj nazadnjaški politikar v državi Washington, je bil izkopen iz živogega političnega groba, v katerem je ležal nekaj let, da se o večina v federalni obrtni komisiji bolj zanesljivo izrekla za zmešavanje. Humphrey je bil največji nasprotnik federalne komisije, ko se je razgovarovalo nezakonito ravnanje članskega mesnega monopola. Kane je zastopal parobrodne interese, kadar so imeli kaj posla vlado.

Progresovci, opazujoč razgrinjanje imenik izbranih in cinično se čudeč, ako so tu katere postavbe, o katerih misli Coolidge, jih morda spoštovati privatni monopoli, se zavedajo, da bo vsak odpor zastoj. Coolidge je premagal zahtevo poštnih delavcev za življensko mezdo, temu je pa dodal svarilo vsem departamentnim in birojskim načelnikom, da morajo znizati število svojih uslužbencev. Samo bedak ne bo uganil, da se naj v tistih obdobjih zniža število dehalcev, ki imajo nalogo, da proizvedejo o privatnih monopolih, kaj delajo v ljudskih žepih. Civilni uslužbenci bodo molčali in obdržali svoje službe.

Lansko zimo je Coolidge imenoval George Christiana, bivšega tajnika predsednika Hardinga, na izpraznjeno mesto v federalni obrtni komisiji. Predsednik Huston Thompson se pričal, da je Christian poizkušal z njim govoriti o zadevi, ko je bil tajnik, kot prijatelj obožene korporacije. Senat je prisilil Coolidge, da ga je pustil, ko je odbor meddržavne komisije v njem spoznal človeka, ki je bil izbran, da poruši delo tega komiteja. Ravno isti komitej bo uvažoval imenovanje Humphreya v federalno obrtno komisijo in imenovanje Woodlocka članom meddržavne trgovske komisije. Zgodi se lahko, da ne bo nobeden pripravljen. Ampak Coolidge jih lahko imenuje ob počitnicah, zaupajoč, da bo prihodnji senat bolj nazadnjaški.

Woodlock se potrebuje za napihovanje železniških vrednosti. Warren se potrebuje za uradna mnenja, ki odobro dobro delo. Stone se potrebuje v najvišjem sodišču, kjer se bo končno sodilo o železniškem grabeštvi.

Kadar bo vrednost železnic določena na dvajset ali pet in dvajset milijard mesto na dvanajst milijard dolarjev, takrat bodo prejemali železničarji nižje mezde, delničarji in bankirji se bodo pa redili.

Pregled dnevnih dogodkov

Amerika.

Coolidge daje važne službe le zastopnikom velikih korporacij. Kako terminske kupčije povzročajo oderuštvo. Spekuliranje s pšenico je podražilo kruh. Prijatelji otroške sužnosti vriskajo.

Psi, letala in parniki hite z zdravili v od davice napadeno mesto v Alaski.

Francoski poslanik je zagotovil Coolidge, da bodo dolgovi plačani.

Po svetu.

Herriot je zadovoljil socialiste s pojasnilom, zakaj je napadel Nemčijo. Stori je to na željo nemških socialistov.

Angleški finančni minister se je fino ponorčeval iz ameriške prohibicije.

Velika lakota je obiskala Irsko.

DIRKA SMRTI IN ZDRAVIL V ALASKI

Sani, katere vlečejo psi, eroplan in parnik nosijo serum proti davici, ki davi prebivalstvo v Nomu.

Fairbanks, Alaska, 31. jan. — Alaska je danes pozorišče velike drame, ki se odigrava v obsegu 800 milj. Od izida te drame zavisi zdravje ali smrt stoterih oseb v Nomu na zapadnem bregu Alaske. V Nomu je pred nekaj dnevi izbruhnila epidemija difterije (davice) — mesto je pa brez zdravil proti tej bolezni. Dr. Welch je imel nekaj pet let stara seruma, a smatral pa je, da je že brez vsake vrednosti, ker je prestar. Vzel temu ga je poskusil, ker sila kola lomi. Serum se je izkazal, da je še dober. Zdravnik je rešil življenje mnogim bolnikom, posebno otrokom. Ali tudi tega seruma kmalu zmanjka, bolezen pa divja dalje. Mestna uprava je poslala brzojavne klic na pomoč.

Najbližja postaja je Nenana in ta je oddaljena 800 milj. Edino transportno sredstvo so sani, ki jih vlečejo psi. Takoj so se organizirale dve, tri ekspedicije s psi in sanmi ter se podale na dolgo pot s serumom. Prva ekspedicija, oziroma en sam človek in četa psov je naredila 350 milj v 45 urah, nakar so psi obležali ka? kor crknjeni. Znano je, da vzame pse najmanj devet dni, preden naredi 800 milj dolgo pot čez snežene hribe in doline iz Nenane v Nome. V tem času je pa treba počivati ali premeniti pse. Ker zdravil, ki jih nosijo psi, še ne bo tako kmalu na mesto, se je tukajšnji letalec Roy Darling odločil, da ponese serum na eroplanu. Letalec se do tega momenta še ni dvignil v zrak, ker je vreme zelo neugodno za polet.

Nome, Alaska, 31. jan. — Prebivalci tega mesta so včeraj poslali brezličnim potom obupen klic na Ameriko za pomoč. "Pomagajte hitro! Pošljite zdravila po zraku, parniku, kakor morete, toda pošljite brz! Nam ni za odrastle in starce, nam je za otroke, ki umirajo. Rešite nam otroke!" se glasi klic.

Danes je prišla vest, da prihaja parnik iz Seattlea z zdravili. Vsak čas pa morda pride letalec iz Fairbanksa.

DOBRO JE IGRAL ELIZO.

New York. — Jos. Peters je zamudil čoln, ki prevaža pasažirje v Jersey. Ni pa dolgo pomislil. Zaletel se je po bregu in v enem velikem skoku je bil čez ograjo in priletel je na veliko ploščo ledu na vodi, katero je veslal za čolmom. Ko je bil že blizu čolna, je skočil drugič, toda čoln je bil že predaleč in Peters je obsedel na drugi ledeni ploči. Še parkrat je skočil s ploče na pločo, dokler ga ni dohitel drugi čoln, ki ga je vzel v Bellevue. Tam so ga peljali k zdravniku, da ga preišče in dožene, iz kakšnega vzroka je igral Elizo v povesti "Stric Tomova koč".

TERMINSKKE KUPČIJE POVZROČAJO ODERUŠTVO

ZGODOVINA O NAGANJANJU PŠENIČNIH CEN TO RAZGALJA.

Farmerji so prejeli povprečno po 65 centov za bušelj pšenice.

Chicago, Ill. — Spekulantje so nagnali ceno pšenici in s tem seveda podražili kruh. Dosegli so, za kar so se pripravljali že od lani. Cena za bušelj pšenice je preokročila dva dolarja in spekulantje se pripravljajo, da jo nanežejo na dva dolarja in pol.

Koliko so pa prejeli farmerji, ko so v jeseni prodali pšenico? Lahko se reče, da so farmerji prodali precejšnjo večino pridelka povprečno po pet in šestdeset centov bušelj. Več ko osemdeset odstotkov farmerjev je moralo s pšenico takoj na trg, ko je bila omlatena. Odkar je pšenica izgnila v skladiščih in žitnih spekulativ, prekupčevalcev in trgovcev na debelo, se je cena več ko potrojila. Tisti, ki jo je pridelal, je oral, sejal, žel, mlatil in vozil pšenico v žitnice, ni prejel niti tretjine od cene, ki jo zdaj kvotira borza za pšenico. Zdal lahko farmerji saj malo spoznajo, kako izgleda tista pomoč farmerjem, ki so jim jo objubljevali v volilni kampanji.

Kako se je to izvršilo. Terminske kupčije na borzi so največje zlo, kajti na eni strani podražujejo živč ljudstvu, na drugi strani pa povzročajo, da farmerji ne dobe skoraj nič za svoje pridelke.

Priloge za povziranje pšenice cen so pričele že lani. Ustanovila se je Grain Market kompanija. Vsak, kdo pozna le abecedo kapitalističnega gospodarskega sistema, je lahko spoznal, da se ta žitna kompanija ni ustanovila da bo ljudstvo dobivalo kruh bolj po ceni in farmerji višjo ceno za žito. Namen takih kompanij je povzročiti profit delničarjem, ki tvorijo ali lastujejo družbo, in odreti konzumente in producente. Cena je takoj pričela plezati navzgor. Ampak zelo počasi in previdno, tako da ni bila visoka, ko so farmerji postavili pšenico na trg. Ko je pšenica zapustila farmed, je prišel šele pravi udarec. V začetku novembra so bile volitve končane, pšenica je bila v rokah spekulativ in cena je pričela plezati hitreje navzgor. In večinoma so se vršile terminske kupčije, prav malo pšenice se je prodalo takoj za gotovino.

Te kupčije so se vršile na umeuten način. Dnevnik so poročali o velikih množinah pšenice, ki se je prodala v tujezemstvo. Kdor pozna navihanost spekulativ in njih poteze, razume, da se rodkokdaj tako nanzanjen kupčije izvrše. Z drugim besedami to pomeni, da pšenica ni odšla v tujezemstvo, ampak je ostala lepo v žitnici. Kdor se zanima za take kupčije, pogleda v poročilo o izvozu pšenice. In ko jih je dobro pregledal, je spoznal, da ni odšla tista velika množina pšenice v tujezemstvo, o kateri so dnevnik poročali, da je bila prodana.

Nekateri spekulativ izjavljajo v dnevnikih, da Rusija kupuje velike množine pšenice. To je navihana poteza spekulativ. Rusija ne igra velike vloge na žitnem trgu, odkar je izbruhnila svetovna vojna. V vojnem času ni mogla iz raznih vzrokov izvažati pšenice, po letu 1918 je pa vsakemu znano, ki se je količkej brigal za gospodarske razmere po svetu, da Rusija ni igrala nobene vloge pri žitnih kupčijah.

Izvoz pšenice iz Kanade in Združenih držav dosedaj nikakor ne opravičuje teh cen. In če v prihodnjih mesecih ne izvozijo izredno velikih množin pšenice v Evropo, tedaj bo severni del Amerike imel ogromen prebitok v pšenici. Kaj bo sedlo pa lahko vsakdo uga. Cena pšenici bo pričela padati in ko bodo farmerji v jeseni pripeljali novo pšenico na trg, ne bodo zanjo skoraj nič prejeli.

"VSE PLAČAMO", PRAVI FRAN. POSLANIK

Novi francoski diplomat je dejal ob prihodu v Washington, da bo Francija plačala dolgove.

Washington, D. C. — Emile Daeschner, novi francoski poslanik, je prišel v Washington zadnji petek in takoj posetil Belo hišo, kjer je predložil predsedniku Coolidgeu poverilico. Obnemem je zagotovil Coolidge, da bo Francija plačala svoje vojne dolgove Ameriki. Coolidge je odgovoril poslaniku, da pravo prijateljstvo med državami sloni na sporazumljenju in sporazumljenje je tam, kjer so vsi računani poravnani.

Da li je poslanik prinesel kakšne pogoje svoje vlade ali načrt, kako in kdaj miali Francija plačati dolg, še ni znano.

Churchill se je ponorčeval iz ameriške prohibicije

Angleški minister je napil zdravico odhajajočemu poslaniku Kelloggu, rekoč: "Mi imamo vsaj nekaj svobode."

London, 31. jan. — Oficijelna Anglija se je sinoč poslovala od ameriškega poslanika Kellogga, ki kmalu odide v Washington, kjer prevzema poled državnega tajnika. Prirejena je bila poslovna večerja, pri kateri so sedeli nekateri angleški ministri, princ Wales, poslaniki Belgije, Francije in Italije ter mnogi prominentni uradniki.

Finančni minister Churchill je napil zdravico Kelloggu, pri tem pa je s sarkastičnimi besedami priložil goriko klofuto ameriški prohibiciji. Dejal je poslanikom: "Upamo, da poveste vašim rojakom onkraj morja, da mi v Angliji, čeprav smo dedna monarhija, uživamo gotovo mero osebne svobode."

Po teh besedah je Churchill pogledal po mizi, na kateri so stali steklenice z vinom in raznimi finimi likerji.

SENATOR NORRIS NOČE BITI V KONFERENČNEM ODSEKU.

Ko se vrne predloga v senat, prične zopet z opozicijo.

Washington, D. C. — Senator Norris, ki se še vedno trudi, da Underwoodova predloga glede Muscle Shoalasa ne postane zakon, je odklonil biti član senatnega konferenčnega odseka. Senat je namreč imenoval senatorje Norrisa, McNarryja in Smitha konferenčnikom s 35 proti 33 glasovi. Vsi trije senatorji so odklonili. Zdal so bili mesto njih imenovani senatorji Keyes, McKinley in Kendrick. Senator Kendrick je nasprotnik Underwoodove predloge.

Kakor hitro prejme senat poročilo konferenčnega odseka, bo senator Norris pričel s bojem. Podpiralo ga bo najmanj ducat senatorjev, ki menijo, da naj vlada obratuje to izredno važno podjetje. Norris bo lahko vodil obstrukcijo proti predlogi, ki hoče oddati podjetje privatnim interesom v najem za petdeset let.

TRGOVSKI POMOČNIKI SE ORGANIZIRAJO.

Passaic, N. J. — Ameriška delavska federacija organizira trgovske pomočnike v trgovinah na drobno, da izvojujejo krajši delovni čas in boljše mezdo. Organizator J. Moore vrši organizatorično delo.

Veliko farmerjev bo zlezlo v dolgove, drugi bodo prišli na kani, tretji bodo stradali in varčevali na vseh krajih, da prebi jejo leto in plačajo saj obresti od svojih dolgov.

PRIJATELJI OTROŠKE SUŽNOSTI VRISKAJO

MOGOČE JE NJIH VRISKANJE PREZGODAJ?

Tajnik Ameriške delavske federacije še ni izgubil upanja.

Washington, D. C. — Otroško delo ne bo še letos odpravljeno v ameriških industrijah. Dvajseti amandment k ustavi je bil poražen v trinajst državah v eni ali pa v obeh zbornicah. Šest in trideset legislatur od osem in štirideset mora sprejeti amandment, da postane del ustave. Dozdaj sta samo državi Kalifornija in Arkansas sprejeli amandment. Kampanja proti amandmentu, za katero so dali denar bombažni baroni in izkoriščevalci otroške delovne moči, je bila precej uspešna. Skoraj vsaka bizniška skupina ali nazadnjaška skupina srednjega stanu se je pridružila podpornikom otroškega dela. Dve nazadnjaški farmarski organizaciji — National Grange in American Farm Bureau Federation.

Res je, da legislature lahko spemene svoje zaključke še v tem letu ali v prihodnjem. Vauka legislature, ki sprejme amandment, ni napravila definitivnega zaključka in vprašanje je še vedno pred njo. Ampak lažnja in napol lažnja propaganda, ki so jo vršili bombažni baroni pod plaščem "Farmers States Rights League, Inc." v Troyju, N. C., ki seveda ni farmarska organizacija, z oglašali v farmarskih listih po vsi državi — na jugu in zapadu — je odročila za to leto. Ta propaganda otekočuje tudi sprejem amandmenta v bodočnosti.

Senator Wadsworth iz New Yorka, ki je vodja prijateljev in zagovornikov otroške sužnosti, je od samega veselja postal izjav v listih, da je amandment odložen. Ameriška delavska federacija je odgovorila na to senatorjevo vriskanje. V njenem imenu je spregovoril njen tajnik Morrison. On pravi, da bo amandment kljub temu sprejet, ker bodo legislature še enkrat uvaževale vprašanje in sprejele drugačen zaključek. On pravi:

"V državah, ki so podvezle neugodno akcijo, je bila že organizirana močna kampanja."

Nato nadaljuje tajnik, da so podjetniki, ki zaposlujejo otroke, šli s finančno podporo do skrajne meje. Položaj je tak, da zahteva kongres preiskavo. Bitka še pričnja. Ako se prijatelji združijo, tedaj bodo otroci osvobojeni sedanje industrijske sužnosti.

Preiskava, ki jo je uvedel delavski list "Labor", kaže, da je organizacija Farmers States Rights League navadna slavnata organizacija, katere predsednik je blagajnik bombažne banke, podpredsednik je uradnik v velikem bombažnem skladišču, njen ustanovitelj je pa David Clark, skozi več let parlamentarni zakulenik in vežar, ki je nastopal tudi tisti človek, ki je pričel s propagando, da so bili razveljavljeni federalni postavi, ki sta imela varovati otroke. Clark trdi, da ni res, da je Jeff Palmer, ki piše o glase za liste, ki so bili masno plačani, njegov uslužbenec Clark Publishing kompanije. Clark in Palmer nečeta povedati, kje sta dobila denar za propagando, ampak sta le pristajala, da člani njune lige plačujejo prispevke.

Morrison zahteva, da se uvede kongresna preiskava tako hitro, kot je mogoče, da se tako ustvari podlaga, da legislature, ki so se izrekle proti amandmentu, še enkrat uvažujejo to vprašanje v tem letu.

VREME.

Chicago in okolica. — V torek jasno in toplejš. Temperatura zadnjih 24 ur: najvišja 29, najnižja 24. Sonce izide ob 7:1, zaide ob 5:7.

HERRIOT ZADОВОLJIL SOCIALISTE

Francoski premijer je povedal, da socialistom v Nemčiji na ljubo mora biti oster napram sedanji nemški vladi.

Pariz, 31. jan. — Francoski socialisti so se zadovoljili, ko jim je Herriot pojasnil, kaj pomeni njegova najnovejša taktika napram Nemčiji. Herriotov napad na vojno pripravlanje v Nemčiji je skoraj strmoglavil njegovo vlado zadnji četrtek. Socialisti so bili skrajno nezadovoljni in takoj so sklenili, da takih reakcionarnih deklaracij ne bodo podpisali. Socialiste je najbolj jezilo to, ker so reakcionarji na desnici vneto aplavdirali pri vsaki Herriotovi besedi v zbornici.

Ko so socialisti poklicali Herriota, naj pojasni, kaj pomeni njegov govor proti Nemčiji, je premijer povedal socialistom, da so ga nemški socialisti naprosili, naj Francija ne kaže nobene milosti napram sedanji monarhistični vladi v Nemčiji. Nemški socialisti so prepričani, da bo stalše Lutherjeve vlade kmalu omajano kakor hitro Francija javno pokaže, da prav nič ne zaupa novi nemški vladi.

Herriot je ustregel nemškim socialistom — in to je varok, da je zaenkrat vzel v roke Poincarejev lopar in z njim lopnil po praskem militarizmu. To se zgodi še večkrat, dokler bo v Berlinu sedela monarhistična vlada.

Socialisti so bili zadovoljni s tem pojasnilom, nakar so ovrgli svoj prejšnji sklep in glasovali za zaupnico, za katero so glasovali tudi vsi desničarji do zadnjega poslanca, sploh vsa zbornica, izvzemši komunistov, ki načeloma vedno glasujejo proti vladi.

Da li je Herriot govoril resnico ali je socialiste samo pategnil, je še vprašanje, katerega morajo francoski socialisti sami rešiti.

Ireka v posteh velike lakote

Ireca ogroža katastrofa, kakršna je bila l. 1881; letina je bila slaba in kuriva zmanjkuje.

Dublin, 31. jan. — Velika lakota preti irskemu ljudstvu, posebno v zapadnem delu Svobodne države. Poplave, ki so uničile krompir — brez malega edino hrano revnega irskega kmeta — in sploh slaba letina v vseh ozirih je povzročila pomanjkanje živil in kuriva. Ljudje stradajo in prezebeajo.

Vlada je začela organizirati pomožno akcijo. 15,000 otrok v prizadetih krajih dobiva brezplačna jedila in javnih kuhinjah. Očividci poročajo, da tako slabih časov še ni bilo na Irskem od leta 1881, ko je velika lakota pomorila na tisoče oseb.

PRVI STAVKAR ARETIRAN V TEKSTILNI STAVKI.

Fall River, Mass. — Charles Sahad je prvi stavkar, ki je bil aretiran radi "kaljenja miru", odkar traja stavka v tekstilnih podjetjih Lincoln. Devoil in Bernard. Stavkovne straže so metale snežene kepe proti avtomobilu, v katerem so se peljali stavkokazi. Na stavki je sedem sto delavcev in stavka traja tri tedne.

Goldmanca še vedno strah v Londonu.

London, 31. jan. — Emma Goldman, znana stara anarhistična teta, je imela 29. jan. novo predavanje o boljševizmu in Rusiji. Povedala ni nič novega, razen to, da "ljudje, ki vodijo diktaturo v Moskvi, niso niti komunisti." Bilo pa je nekaj novega v dvorani, v kateri je Emma predavala. Med poslušalci je bilo mnogo več aristokratov in predstavnikov buržoazije kakor kdaj poprej. To dokazuje, da se reakcionarji vedno bolj zanimajo za Emmo in njen protisovjetski anarhizem.

PROSVETA GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE Cene oglasov po dogovoru. Rokopis se ne vračajo. Naslov za vse, kar ima stik z listom: "PROSVETA" 2657-59 So. Lawdale Avenue, Chicago, Illinois. "THE ENLIGHTENMENT" Organ of the Slovenic National Benefit Society. Owned by the Slovenic National Benefit Society. Advertising rates on agreement. Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5.00 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year. "MEMBER OF THE FEDERATED PRESS" UNION LABEL APPLIED FOR

Datum v oklepaju n. pr. (Dec. 31 -24) poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

OTROŠKA SUŽNOST NE BO LETOS ODPRAVLJENA

Zdi se, da bodo letos triumfirale sile, katerih ni sram jemati profita od sadov dela, ki ga vrše drobni otroški prstki in ki želi, da delavski otroci odrastejo v duševni temi, da jih bodo toliko lažje izkoriščali, kadar odrastejo. Dozdaj vsaj znamenja kažejo tako.

Pet državnih zakonodajnih zbornic je sprejelo zaključke, ki govore, da zvezni amendment k ustavi ne postane letos del ustave, ki daje kongresu moč, da otroci hodijo do osemnajstega leta v šolo, mesto v tovarne, v katerih se hitro spodfeda njih zdravje, da postanejo mladi starci.

Vseh držav je zdaj dvanajst, katerih zakonodajci v višji ali nižji ali v obeh zbornicah po večini mislijo, da ni pametno, ako bi delavski otroci hodili v šolo in se učili, mesto da ustvarjajo profit. V trinajsti državi so pa zakonodajci glasovali, da se zadeva odloži. To pomeni, da letos ne bo šest in trideset držav glasovalo za sprejem amendmanta.

Prijatelji in zagovorniki otroške sužnosti so nabrali velike vsote denarja za propagando. Agitacija za poraz amendmanta se je vršila v časopisju, z letaki in na shodih. Denar je prišel od kapitalistov in njih podpornikov. Ti ljudje pa še niso bili nikdar prijatelji delovnega ljudstva — delavcev in farmerjev. Ze to je jasen dokaz, da bi bil amendment služil delovnemu ljudstvu, ako bi bil sprejet.

Amendment seveda ni popolnoma poražen, kajti vsak amendment je toliko časa vprašanje, dokler ni sprejet. Iz tega sledi, da bo moralo delovno ljudstvo zanesti propagando v tiste države, v katerih je bil letos amendment na eden ali drug način poražen, da bo sprejet v prihodnjem letu.

Nazadnjaški interesi so se dolgo časa vpirali ženski volilni pravici. Prišel je pa čas, ko so morali nazadnjaki vgrizniti v to kislno jabolko. Žene, ki imajo sedaj volilno pravico, bi morale kot matere pri agitaciji za sprejem amendmanta stati v prvih vrstah. Gotovo ni nobeni materi všeč, da hodijo njeni otroci v fabrike mesto v šolo, da postanejo slabo plačani mezdni sužnji, ko odrastejo. In če materam to ni všeč, tedaj je dolžnost mater, da zapostavijo vse svoje moči, da bo amendment za varstvo otrok kmalu sprejet.

Kapitalizem potrebuje nezavedne, nepodučene in neizobražene delavce, da se lahko vzdrži. Dokler se večina delavcev in farmerjev ne zaveda, da so ljudje in da imajo pravico do dostojnega človeškega življenja, toliko časa bo gospodaril kapitalizem.

Zavest se pa pospešuje, ako se je že otroku vcepila misel, da je človeško bitje z vsemi pravicami do dostojnega človeškega življenja, kot jih imajo bogatini. Ta misel se spopolnjuje skozi otroško dobo, in ko otrok odraste, pa dozori v njem zavest človeškega dostojanstva. Taka mladina se bo znala tudi bojevati, da dožee, kar niso mogli doseči in izvojevati njih očetje zaradi premoči duševne teme.

Kapitalizem seveda ljubi otroke, toda le v tovarnah, v kamnolomih, v rudnikih, na bombažnih nasadih, na sladkornih nasadih itd. Ako delajo otroci, ni treba plačevati visokih mezd. In tako se dogodi, da so očetje doma, otroci pa delajo v industriji za tako nizko mezdo, ki ne zadostuje niti za prehranitev otrok.

To dejstvo mora učinkovati tudi na vsakega delavskega očeta, da agitira za amendment za varstvo otrok. Kajti dokler bodo delali otroci v industriji, bodo pohajali po ulicah odrasčeni delavci. Kapitalisti smatrajo človeško delovno moč za blago. Otroška delovna moč je cenejša kot odrasčenega delavca, zato najemajo otroke, odrasčene delavce pa odslavljaajo.

Države, v katerih bo treba pomnožiti agitacijo, so: Ohio, Kansas, Severna Dakota, Washington, Oklahoma, Georgia, Severna Karolina, Južna Karolina, Louisiana, Texas, Delaware, Južna Dakota in Wyoming.

Zakonodajna zbornica v Massachusettsu se ni izrekla svojega mnenja, dasiravno je bil amendment na splošnem glasovanju poražen. Tudi tukaj je potrebna agitacija. Legislaturna države Illinois še tudi ni napravila zaključka. In ker je zelo važno, kaj sklene legislaturna te države, je agitacija zelo potrebna.

Državi Arkansas in Kalifornija sta glasovali za amendment. Delovno ljudstvo naj sledi pazno glasovanju v zakonodajnih zbornicah v vseh državah, da lahko uravna agitatorično delo in vidi kje je treba več agitacije.

Klic delavcev in farmerjev mora biti "proč z otroško sužnostjo", ako žele, da pade tudi mezdna sužnost.

SLIKE IZ NASELBIN

Rock Springs, Wyo. — Ze zopet smo izgubili vrlega člana od društva št. 10 S. N. P. J., in sicer brata Jos. Kasnerja. Bil je naprednega mišljenja in se je boril pri vsaki priložnosti za delavske pravice. Svoječasno je bil val v Oklahomi in pred par leti je prišel v Rock Springs s svojo družino. Kot naprednemu delavcu je tudi njemu vedno kazalo, da gre naprej in se bori za izboljšanje svojega položaja. Pot ga je pripeljala sem, zanj usodni prostor — Rock Springs. Kot navadno je šel tudi 12. januarja na delo ob treh popoldne pa se je vsulo nanj kamenje. Ob tisti minuti je družina izgubila svojega reditelja, S. N. P. J. pa zvestega člana in dobrega boritelja za napredek. Pogreb se je vršil civilno. Da je bil pokojnik priljubljen, se je izkazalo pri zadnjem sprejemu do Montour View pokopališča, kjer smo ga izročili nazaj naravi, materi zemlji.

Pokojnik zapušača ženo in tri otroke, ki se želijo to pot zahvaliti vsem darovalcem vencev in ki so priskočili na pomoč v bridkih urah. Posebno pa hvala družstvu št. 10 S. N. P. J. Od ravno tega društva je tudi podlegla smrti sestra Mary Jelovečan, roj. Bogataj. Imela je dolgo in mučno bolezen, katere je postala žrtev. Tu zapušača soproga, očeta in nedoraslega sina. — John Golob, poročevalec.

Braddock, Pa. — Ko ravno pošiljam naročnino za Prosveto, naj še napišem nekaj vrst o delu in drugem. Reči moram, da je tu delo s polno paro, a mezde niso enake. Nekateri še dobro zaslužijo, drugi pa tako slabo, da jim ne kaže delati, a pustiti pa tudi ne. Na društvenem polju je življenje precej živahno. Začeli smo seveda šele z novim letom, torej se ne more reči, kako bo koncem leta 1925. Imamo tri društva, izobraževalno in št. 300 Napredni Slovenci kakor tudi društvo sv. Alojzija št. 31. Pri vseh teh društvih za leto 1925 so novi uradniki in ako se bodo oni razumeli ter jim bo šlo še članstvo na roke, sem prepričan, da bomo lepo napredovali. Če pa ne bo slope kot je ni bilo v pretečenem letu, gotovo ne more biti uspeha.

Clans in članice društva št. 300 vabim na plesno veselico, katero priredi društvo št. 31 dne 7. februarja ob šestih zvečer v Slovenskem domu. Kadar nas bodo oni klicali na pomoč, smo jim pripravljene drage volje odvrniti. Presneta štorikija je zopet prištorikijala k nam. Najprej se je zatekla k družini Može v Braddock, kjer jih je obdarovala z zdravo hčerko, odtam pa je smuknila na North Braddock k družini Ragina in jim pustila čvrstega sinčka. Cestitamo obema družinama.

Posrdrav čitateljem Prosvete. — Martin Hudal.

ročilo dopisovalke je bil pri nas narejen sklep, da bomo petelinčke cvrli, da bo dišalo v pennsilvanke griče, putke pa nam bodo nesele in jajčka bomo spravili v kleti do jeseni, ker takrat so po 75c, spomladi pa le po kvodru deucat. To je del farmerjevih opravkov, ki se je rešil dela v tovarni ali rudniku, se nekoliko osamosvojlil in dela zase šest mesecev, drugih šest pa počiva čez zimo. Pač siromak, kdor si ne more pomagati. Vem, da so po rudarskih naselbinah prav rečki da dočkajajo 70 let, ker vsakemu se prej kaj pripeti, ali ga ubije ali zaduši plin. Po farmah človek vidi dosti starčkov, torej je jasno, kje je varnejše in boljše življenje. Zato pa se toliko ljudi pomaga iz rudniških naselbin na kmete, če si le more. Moj moš na primer ni nikoli kopal črnega ne rujavega, pa je vendar želel biti sam svoj gospodar, ker prej mu je bilo treba delati, kakor so drugi hoteli.

Tudi v primeri z meščanom, ki ima hišo in služi v tovarni, je po mojem mnenju farmer na boljšem. Na farmi mu vsaj ni treba trpeti pokanjanja kar pa brez dvoma ne odide tovarni-

To je bila za Saljapina prava rešitev. Navdušeni mladenič se je pripravil na potovanje in je pel, da je bilo veselje. Vsi so se čutili njegovemu silnemu glasu in mu prigovarjali, naj gre v pevsko šolo, da si izpopolni glas. Saljapin je razumel to željo svojih prijateljev, a naglašal je vedno, da za obiskovanje pevške šole nima potrebnih sredstev. V Kuzanju pa je doznal za Saljapina tudi neki sloviti profesor petja. Pozval ga je k sebi in mu dejal, naj mu kaj zapoje. Saljapin je zapel arijo Valentina iz "Fausta". Ko je odpel celo mesto, je profesor ves navdušen vzkliknil: "Vi ste moj učenec!" Saljapin je nato zapustil svoj operni ansambel, dobil je državno podporo in se nato šolal, šolal ... Ze kot napolizolan pevec je Saljapin pel razne težke operne partije z velikim uspehom. Kot orjaškemu pevcu pa so mu kmalu zadušili dolarji in zato je odšel že leta 1908. prvič v Ameriko, odkoder se je vrnil slaven in bogat preko evropskega zapada v svojo domovino. In sedaj se nahaja zopet na ameriški turneji.

Velika tatvina na Vranskem. Vlomilaka družba, ki se potika ob štajersko - kranjskih obmejnih krajih, je vlomila v trgovino Ivana Lavriča na Vranskem. Vlomilci so odpeljali nad 600 metrov raznega blaga za moške in ženske obleke in perilo, precej sukanca in tobaka ter srebrno žepno uro v skupni vrednosti nad 20.000 Din. Tatovi so šli z ukradenim blagom najbrže preko meje.

Smrtna kosa. V Ljubljani je umrl lastnik zavoda za plakiranje Franc Perdan. Zadel ga je kap. — V ljubljanskem Mestnem domu je umrla Marija Florjančič, roj. Roš, soproga poklicnega gasilca ter mati znane gasilske družine. — Na Treh kraljev dan je umrl v Vitanju Rudolf Koser, upokojeni nadučitelj. Občinski odbor v Grosupljem je razpuščen. Za regenta je postavljen Rus, gostilničar in posestnik, kateremu je pridelen tudi svet. Klerikalni doseđanjki župan je hotel podkupiti z denarjem uradnika v neki svoji sporni zadevi sebi v prilog. Zadeva je izročena državnemu pravdnistvu.

Električni tok ga je ubil. Kakor nam javljajo z Višnje gore, sta šis dne 5. t. m. vnuk tamkajšnje posestnice M. Groznik in slučajno na počitnicah bivajoči 16 letni sorodnik iz Zaloga na kozolec po krmo za živino. Na kozolec je bila še od mlatve napeljana elektrika. Sorodnik je prijel žice in pritisnil eno ob drugo ter se je vled močnega toka zgrudil takoj mrtev na tla. Neopravičljiva brezbriznost je povzročila smrt mladega človeka.

Vesti iz Jugoslavije

Novi parobrodni koncesiji. — Ministrski svet v Beogradu je podelil koncesijo za prevažanje naših izselencev sledečima podjetjima: Orient Steam Navigation Co. Limited v Londonu — za Avstralijo in Novo Zelandijo; Compagnie des Messageries Maritimes v Parizu — za Avstralijo.

Smrtna kosa. V Ljubljani je umrl Marijan Ravnihar, višji knjigovodja Kmetске posojilnice za ljubljansko okolico. V trenutni duševni zmedenosti je Ravnihar pred tedni skočil iz svojega stanovanja na dvorišče in se pri tem smrtno poškodoval. V Kamniku je umrla Marija Klemenčič, roj. Matek, soproga trgovca Josipa Klemenčiča.

Srebrno poroko je slavil v Metliki dne 14. jan. velérgovec in posestnik Otmar Sturm s svojo soprogo Amalijo. Istega dne se je poročila tudi njuna hčerka Emma z bančnim uradnikom Jankom A. Kreflom iz Karlovc.

Volkevi in divji prašiči v kočevskih šumah. V kočevskih šumah so se v zadnjih letih volkovi in divji prašiči silno pomnožili in so postali prava nadloga za tamkajšnje prebivalstvo. Volkovi so raztrgali že lepo število ovac in koz, divji prašiči pa povzročajo kmetovalcem veliko škodo na polju, zlasti na njivah, kjer je sajen krompir ali pa koruza. Nujno potrebno je, da se uprizarijo lovi na divje prašiče zlasti pozimi, ko zapade sneg in se v snegu tem škodljivcem lažje pride na sled.

Kolkko je odvetnikov v Sloveniji. Odvetniška zbornica ima sedaj 191 članov in sicer: v Ljubljani 66, v Mariboru 30, v Ptujju 11, v Murški Soboti 9, v Novem mestu 7, v Dolnji Lendavi 5, v Brežicah, Kamniku, Kočevju, Konjicah, Kranju, Krškem, Radovljici in v Slovenski Bistrici po 3, v Laškem, pri sv. Lenartu v Slovenskih goricah, v Ljutomeru, Ormožu, Slovenjgradu in v Šmarju pri Jelšah po 2, v Češnjicah pri Moravčah, Črnomlju, Gornji Radgoni, Kozjem, Litiji, Metliki, Rogatecu, Sevnici, Škofji Loki in v Šoštanju po 1 člana. V preteklem letu je število odvetnikov v Sloveniji naraslo za štiri.

Požar v Dol. Lendavi. V noči od 9. na 10. jan. je na dosedaj nepojasnjen način izbruhnil požar v gospodarakem poslojpu posestnika Ljudovika Majzlja v Dol. Lendavi in mu vpepil gospodarsko poslojpe, živinsko krmo, vozove in drugo orodje. Med požarom se je zadušila v hlevu ena krava, dočim je davčni kontrolor Dragotin Čeplak rešil gorelecu dva konja iz gorečega hleva in tako preprečil še večjo škodo. Majzelj, ki ni bil zavarovan proti požaru, ima okoli 50.000 Din škode. K sreči ni bilo vetrovno vreme, sicer bi se ogenj gotovo razširil tudi na posebna poslojpa.

Aretacija merilca Mlakarja. Poročali smo že o grozovitem umoru, ki se je izvršil v Spodnji novi vasi pri Slovenski Bistrici. Alkoholik Simon Mlakar, bivši posestnik na Zgornji Polskavi, je umoril svojo ženo in jo nato še obesil ter potem izginil. Doselej se je potikal, te dni pa so ga izsledili v bližini Podčetrnika in ga izročili mariborskemu okrožnemu sodišču.

Spisi Ivana Cankarja med Italijani. Poročali smo že, da je prevel na italijanski jezik Cankarjevega "Hlapca Jerneja" prof. Lorenzoni, ki je dovršil tudi prevod "Kralja na Betajnovi". Prvi spis je začel z novim letom izhajati v italijanskem republikanskem listu "Voce di Gorizia". Prvo delo izide v kratkem tudi prevedeno od Ivana Regenta v knjigi. Italijanski profesor Pflieger, ki je prestavil v italijanščino "Podobe iz sanj" in "Pohujanje v dolini šentflorjanski" je imel prošle dni predavanje o Cankarju na ljudski univerzi v Trstu. Polagoma torej slovenska kultura vendarle prodira tudi med naše sosede.

Politična preganjanja na Goriškem. Goriška politična oblast je začela na vse kriplje pritiskati na protifašistovski živelj v dešeli. V stanovanjih znanih nasprotnikov sedanjege režima se vršijo preiskave, ki pa ne roče zablajnega uspeha.

IZ PRIMORJA

Spisi Ivana Cankarja med Italijani. Poročali smo že, da je prevel na italijanski jezik Cankarjevega "Hlapca Jerneja" prof. Lorenzoni, ki je dovršil tudi prevod "Kralja na Betajnovi". Prvi spis je začel z novim letom izhajati v italijanskem republikanskem listu "Voce di Gorizia". Prvo delo izide v kratkem tudi prevedeno od Ivana Regenta v knjigi. Italijanski profesor Pflieger, ki je prestavil v italijanščino "Podobe iz sanj" in "Pohujanje v dolini šentflorjanski" je imel prošle dni predavanje o Cankarju na ljudski univerzi v Trstu. Polagoma torej slovenska kultura vendarle prodira tudi med naše sosede.

Politična preganjanja na Goriškem. Goriška politična oblast je začela na vse kriplje pritiskati na protifašistovski živelj v dešeli. V stanovanjih znanih nasprotnikov sedanjege režima se vršijo preiskave, ki pa ne roče zablajnega uspeha.

Politična preganjanja na Goriškem. Goriška politična oblast je začela na vse kriplje pritiskati na protifašistovski živelj v dešeli. V stanovanjih znanih nasprotnikov sedanjege režima se vršijo preiskave, ki pa ne roče zablajnega uspeha.

DELAJSKE NOVICE

(Federated Press.)
avtomobilski znamko na trgu
Gumijasti obroci
delujejo v tovarni v Car...

stavbinih delavcev v Cincinnati.
Tukajšnje ustanovljene delavce
delodajalci novo mezd...

Delavske vesti iz Clevelanda.
Cleveland, O. — Delavske stroje
unije v Clevelandu zdaj
je 72,000 članov. Članstvo
v minulemu letu poraslo za 14
stotkov.

Prezposelnost je še velika. V
1924 je bilo 115,000 neorgani-
zanih delavcev za delo v po-
dvovalnicah American Plan
in 200,000 prosilcev v državi
in v mestnih posredovalnicah.
Prve so preskrbele delo
druge pa 55,000 prosilcem.

Posojilniška družba delavskih
"The Federation Savings &
an Association", je v prejšnjem
letu pomnožila svoje pre-
jemlje od \$132,000 na 800,000
dolarjev.

Agovita stavka pogrebniških
šoferjev.

St. Louis. — Unija pogrebni-
ških šoferjev v St. Louisu je
v sedmi teden stavkala štiri dni za
opravo dela ob nedeljah. Zma-
nja je. Pogrebi se bodo odslej
bili le ob delavnikih.

Japan je plačal \$25 za sedež v
svoji lastni operi.

Boston, Mass. — Fedor Šaljan,
slavni basist čikaške opere,
bil v petek zvečer primoran
plačati \$25 za dva sedeža v loži
namenom, da bo njegov družbe-
nišljal opero njegove družbe.
Šaljan je zahteval vstopni-
je dobil odgovor, da so vse
sedanja, edino špekulanti imajo
nekaj vstopnic, ki pa stanejo
\$1. Šaljan je bil zadovoljen.

Policijski dobri splošno volilno pra-
vico.

Tokio, 31. jan. — Predloga
volilne pravice, katero je
predložila vlada parlamentu, do-
režeta še te dni. Predloga do-
režeta, da vsak moški, ki je star 30
let, sme voliti. Izvzeti so bivši
vojnici in seveda nedržavljeni.
Volilni kandidati za poslance v niž-
njihbornici.

ROTIŠLOVJA SO ZE TUKAJ.

Senator Walsh se ne da zlepa
ugnati.
Washington, D. C. (Federated
Press.) — Dne 28. januarja ni
bil justični tajnik Stone pred
matnim justičnim odsekom po-
dati vzrok za oživiljenje po-
povanja proti senatorju Whee-
lerju iz Montane, razen da je re-
kel, da ima nove dokaze, ki jih
medijo veleporoti Distrikta Ko-
lumbije.
Senator Walsh je Stona izpra-
ševal dve uri in je pokazal, da
je zvezni distriktni pravdnik
Montani, katerega je Daugherty
prenoval malo preje, preden je
bila dvignjena obtožnica proti
Wheelerju in ob času Wheelerje-
ve preiskave proti Daughertyju
ni spomladi — zavil legalni po-
govor in tako povzročil, da se je
zakasnela obravnava v Montani.
Stone je trdil, da je lani v me-
secu avgustu odločil, da Dono-
van zopet študira zadevo, ki je
bil ravno kar imenovan načelni-
kom kriminalnega postopanja. V
mesecu decembru je odobril Do-
novanova priporočila in da stvar
pode pred veleporoto v glavnem
sodu. Walsh je odgovoril, da je
v mesecu juniju distriktni prav-

GLASBA

Glasba je del človeške izobraz-
be. Tudi zelo vpliva na človeško
zdravje. Radi tega bi jo moral
povpešiti vsakdo, kdor ljubi
zdrav razvoj človeštva.
Kadar smo otožni, se čutimo
kot bi bili bolni. Nekaj je v naših
organih kar nas napravlja oto-
žne. Za otožnost pa še nisem
čul, da bi se dobila zdravila. Go-
tovo pa je, ako čujemo lepo vpra-
no godbo, nam ista prežene otož-
nost in se zopet čutimo zdrave.
Zdravniki priporočajo večkrat
svojim pacientom, da večkrat o-
biskujejo prostore, kjer se jim
nudi lepa godba.
Ni potrebno veliko povdarjati,
da je glasbena izobrazba danes
potrebna za vsakogar, ki ljubi
človeško družbo.
Od kdaj pa imamo glasbeni si-
stem tako vpeljan, da lahko pi-
šemo melodije? Ker bi to lahko
koga zanimalo, naj podam tu
nekoliko začetne zgodovine, o
pisanju glasbe ali not (seki-
ric). L. 1920 je minulo devet-
sto let odkar je menih po imenu
Guido prvi izumil pisanje melo-
dije. Ravno omenjenega leta so
v centralni Nemčiji in Franciji
praznovali rojstvo človeka, ki je
izumil metodo pisati melodijo na
papir.
Predno je Guido prinesel svoje
metode, ni bilo mogoče harmo-
nizirati pesmi prenesti ali se je
načeti drugače nego da je drug
drugemu pel ali svigal na ušesa
toliko časa, da se je isti priučil.
Predno se je tako razširila ena
pesem (in še ista precej pripra-
ta) je vzelo precej časa.
Prva metoda pisanja speva je
bila seveda vse kaj drugega nego
je današnja. Namesto petih vo-
dodavnih črt, ko je rabimo danes,
so imeli štiri črte. Imamo note
na črtah pod, nad, in med črta-
mi. Tačas so imeli note samo
med prostori.
Poleg tega je pa bilo pisanje
not nekaj artističnega. Namesto
sedanje oblike not so pisali raz-
ne figure, ali karikature v raz-
ličnih barvah. Komponist v istih
časih je moral najeti dobrega ar-
tista, teh se je največ dobilo v
samostanih. Ko je Guido prvi
razstavil svoj izum v pisanju
not, se mu je svet smejal, poseb-
no tovariši, češ da ni praktično.
Vendar pa je njegovo artistično
delo vedno bolj uspevalo ter se
razvijalo do današnjega siste-
ma.
Menih Guido je bil rojen leta
905 nekje blizu Pariza. Njegova
zgodovina je zelo malo znana.
Svojo izobrazbo je dobil v samo-
stanu St. Maur des Fosses. Umril
je 17. maja 1060.
Nemčija je bila prva, koja se
je najbolj zavzela za ta izum
glasbe. Radi tega je bila tudi
vedno prva dežela na svetu v
izobrazbi in razvoju glasbe.
Pred par leti pa so se Z. D.
zavzele, da postanejo pravik na
glasbenem polju. Ni še dolgo te-
mu, ko so v Združenih državah
vpeljali pouk glasbe v vsakde-
njske šole. Da se je to vpeljalo v
ljudske šole, je fakt, da je glas-
bena izobrazba potrebna vsake-
mu današnjemu učencu. V da-
našnji mladi generaciji bo tako
redkej slučaj dobiti človeka brez
muzikalne izobrazbe, kot je re-
dek slučaj dobiti v današnji mladi
človeka brez šolske izobrazbe
v pisanju in čitanju. S tem
korakajo Združene države do pr-
venstva na svetu, do zaželjene
muzikalne izobrazbe.
Danes se glasbeno izobrazuje
najmanj štirideset odstotkov
mladine v ljudskih šolah. Bolje
povedano, kdor se hoče. Ali bomo
tudi Slovenci prišli do prepra-
tija, da je glasba nekaj duševno
potrebne za našo mladino ter
porabili priliko, koja nam nudi-
je v ta namen ljudske šole? Slove-
nec je že po naravi prijatelj gla-
be, vsaj petja. Torej ima pevski
ali muzikalni talent in namesto
da bi istega izrabljali samo v ve-
selih časih pri kupici vina, ga
raje vporabimo praktično v du-
ševno in telesno potrebo.
Veliko staršev misli, da njih o-
troci niso talentirani za godbo,
češ, da nimajo posluha, ako jim
ne morejo doma kakšne zapeti.
Toda njihov talent je mlad in te-
ga se lahko trenira tudi za glas-
bo, samo zanimanja in vztrajno-
sti je treba.
So tudi ljudje, koji pravijo, da
se brez godbe lahko živi. Raje
naj se učijo dela nego glasbe.
Dobro je, da se otrok uči dela,
posebno kake stroke, toda glasba
mu ne škoduje, pač pa mu zna
veliko koristiti, posebno ako je

GLASBA

za glasbo talentiran. Veliko je
ljudi z dobrimi talenti, koji niso
imeli prilike v svoji mladosti se
izobraziti, ter tako postati slavni
glasbeniki. Ves njihov talent gre
nerazvit ali vporabljen z njimi
v grob.
Ali se izplača študirati glasbo?
— Da. Kot za prej omenjeno,
glasba je duševno in telesno po-
trebna vsakomur. So pa tudi lu-
dije z dobrimi talenti in s potrebo
izobrazbo, koji zaslužijo s pi-
sanjem pesmi in z vglasbitvijo
istih, več kot najvišji uradnik
Združenih držav. V dokaz naj
navedem nekoliko ameriških
komponistov in pesnikov. Seveda
to velja za Ameriko in ameriški
duh. Slovenci pri tem ne pridemo
veliko v poštev, ker smo premali
po številu. Sicer je pa naša mladi-
nina vzgojena v američkem du-
hu.
Irvin Berlin je komponiral "A-
leksander's Ragtime Band" za
kojo je prejel \$40,000, brez dru-
gih imenitnih skladb, koje je u-
glasbil.
Jaek Mahony, je spisal pesem
pod imenom "When You Were a
Tulip and I Were a Rose", prejel
je s prvim pogojem denarno
nakaznico za \$2,000, šest mesecev
pozneje je pa prejel še \$4,000. Po
njegovih izjavi je spisal omenjeno
pesem v dvajsetih minutah. Percy
Wenrich, koji je pa pesem
vglasbil, je prejel ravno toliko
vsoto.
Skoraj vsakomur znana pesem
"Sweet Adeline", ki jo je skom-
poniral Dick Girard (sedaj zapo-
slan v New Yorku na pošti), je
imela prvi naslov "Sweet Rosa-
lie", kojega je pa založitelj pre-
krstil na zgorajano ime. Pesmi
so v prvih dveh letih prodali to-
liko, da je znesla avtorju \$1,000.
Po dveh letih je prodal copyright
za \$3,000, češ bolje je eden tiš
v roki, kot dva v gromovju. Ako
bi on patenta ne prodal, bi imel
dva centa in pol od vsake kopije,
kojih se je prodalo nad deset
milijonov.
Ballard Mac Donald je vzel
le dve uri časa spisati pesem
"The Trail of the Lonesome
Pine" in za ti dve uri časa je pre-
jel \$10,000 za trud, ali \$83.33 na
minuto. Pesem vsebuje samo sto-
petdeset besedi, kar zneso \$66.67
za vsako besedo.
Iz tega je razvidno, da v glas-
bi in pesništvu je uspeh, ako je
delo stvarno in na pravem me-
stu.
Ni vsakdo pesnik pa tudi ne
skladatelj, toda glasbena pot je
široka, dovolj je prostora za vsa-
kogar z dobrim talentom.
Veliko je mladeničev bodisi v
ljudskih ali višjih šolah, koji
je spisal pesem v zabavo, in sa-
mi za to ne vedo, sploh jim ne
pride na misel. Toda ako bi se
zato zavzeli, pa bi gotovo šlo. Tu-
di humor je večkrat umesten. So
razume, da se mora pesem potem
vglasbiti po najboljši previdno-
sti (za kar je veliko glasbenikov
na razpolago) in spraviti na trg.
Pregovor pravi da ni v vsaki lu-
knji rak, tako ni tudi vsaka pesem
"a hit".
Za slučaje sem pripravljen
avetovati, kako bi prišli Slovenci
do večjega zanimanja do glasbe
in pesništva. — A. A. Bomback.

Pismo iz Jugoslavije.

Borovnica, Jugoslavija. — Svo-
jim prijateljem v Sheboyganu,
Wis., sem obljubil od odhoda, da
bom poročal o potovanju in raz-
merah, kakoršne vladajo v stari
deželi, kar belim v Prosveti tudi
izpolniti.
Dne 10. decembra smo se od-
peljali s parnikom "Paris", last
francoske družbe iz New Yorka.
Kmalu nam je izginil izpred oči
kip Svobode, ker parnik hitro vo-
zi. Postrežba nam je bila na ladji
dobra, kar je pač najlepše pri-
poročilo za družbo. Po preteku
šest dni in pol smo se izkrcali v
Havru, nato pa se poslužili želez-
nice, ki pa ni tako radna in toč-
na in tudi vozovi tretjega razre-
da ne posebno fini, kar je menda
vsakemu znano. Vožnja po želez-
nici do Ljubljane je vzela tri dni.
Oh, kako so uljudni Ljubljan-
čanje, zlasti proti Amerikancu.
Nad slovensko prestopišče še ved-
no tako čemerno gleda sivi grad
meštane pod sabo. Po trgovinah
in izložbah imajo kar vsega na
izbiro, ampak cene so visoke —
proti današnji delavčevi plači.
Tistih krošnjarjev vendar ni o-
paziti več v tolikem številu.
Ljubljana je vsaj v nekem o-
ziru priporočljiva, namreč za
varstvo, kajti po njenih ulicah se
ne brni toliko avtomobilov in

Slovenska Narodna Podpora Jednota
Varnostljiva in splošno
1904.
Ljubljana, 17. junija 1907.
v druzbi s Slovenci.
GLAVNI STAN: 2637-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.
IZVRŠEVALNI ODBOR:
UPRAVNI ODBOR:
Predsednik Vincent Calcar; podpredsednik Andrew Vidrich, R. F. D. 7,
Box 183, Johnstown, Pa.; gl. tajnik Matthew Turk; tajnik bolniškega oddelka
Blas Novak; gl. blagajnik John Vegrich; urednik glasila Jaka Zavertnik;
upravitelj glasila Filip Godina.
POROTNI ODBOR:
Martin Zelcnikar, predsednik, Box 376, Barberton, Ohio; Frances A.
Taucher, 2627 S. Ridgeway Ave., Chicago, Ill.; John Kristmančič, 18111 Be-
nnington Ave., West Park, Ohio; Mary Udovich, 2623 S. Ridgeway Ave., Chi-
cago, Ill.; John Tercehl, Box 23, Strabana, Pa.
BOLNIŠKI ODBOR:
OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2637-59 S. Lawdale Ave.,
Chicago, Ill.
VZHODNO OKROŽJE: Jacob Ambroff, Box 286, Moon Run, Pa.
ZAPADNO OKROŽJE: Joseph Zorko, RFD. 2, Box 114, West Newton, Pa.
Anton Sular, Box 104, Gross Kans., ex Jugoslav.
Frank Klan, Box 399, Chisholm, Minn., ex sov. rep.
John Golob, Box 144, Rock Springs, Wyo.
Nadzorni odbor:
Paul Berger, predsednik, 848 Willow St., Chicago, Ill.; Richard J. Za-
vertnik, R. No. 1, Hinsdale, Ill.; Frank Zajc, 3623 W. 26th St., Chicago, Ill.
Združitveni odbor:
Predsednik: Frank Aleš, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.; Joško
Oven, 2629 W. 26th St., Chicago, Ill.; John Olin, 2428 So. Clifton Park Ave.,
Chicago, Ill.
VIRHOVNI EDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6333 St. Clair Ave., Cleveland,
Ohio.
POZOR! — Korespondenca z glavnimi odborniki, ki delajo v glavnem
uradu, se vrši takole:
VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se naslovijo: Pred-
sedništvo S. N. P. J., 2637-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVIJO: Bolniško tajni-
štvo S. N. P. J., 2637-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega
odborna in jednote volbe se naslovijo: Tajništvo S. N. P. J., 2637-59 So. Law-
dale Ave., Chicago, Ill.
VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na
naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2637-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo
Paul Bergerju, predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.
Vsi pripravi na gl. porotni odbor se naj pošiljajo na naslov: Martin Zelnikar,
Box 376, Barberton, Ohio.
Val dopisi in drugi spisi, naznanila, glasla, naročila in sploh vse kar
je v zvezi s glasilom Jednota, naj se pošilja na naslov: "PROSVETA",
2637-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

prav prijetno je, ko se ni treba
ozirati kar na vse strani, ko člo-
vek prekorači cesto v večnem
strahu pred avtomobili. Semin-
tja se vidi večji obrabljen avto,
tudi Ford je že prodir s svojimi
velikani v Slovenijo.

Dragocenosti vidis prav m-
nogo po izložbenih oknih, ampak
po večini vse importirano iz Ame-
rike in Anglije, obleka, čevlji in
sileno je po veliki večini importi-
rano. Po izložbah je tudi veliko
nemških in angleških, a na vo-
galih tekmujejo kričači, prodaj-
jalci čaopisov, kar je še vedno
v navadi. Čaopisov imajo veliko
na izbiro. Vsa desetletja že
menda izdaja svoje glasilo in
vsak seveda piše samo "resnično
v korist slovenskemu ljudstvu".

Delavstvo Jugoslavije danes
preživlja težke čase. Zelo teška
je naloga družinskega očeta. Če-
ravnno dinar pridobiva na velja-
vi, je danes za delavca še slabše,
še vsaj začasno. Vse z napeto-
stjo pričakuje 8. februarja in
Radić ga mora čakati po nedolž-
nem v ječi...

Pozdrav članom S. N. P. J.,
posebno članstvu društva št. 344.
— A. Debevc.

Neke inženir usnjenege trusta
v Kursku je izumil nove peč, v
kateri gore tudi odpadki prome-
ga brez predhodnega briketira-
nja. Parni kotel, ki je dajal prej
od 200 pudov premoga 4 atmo-
sferne pritiska, daje s pomočjo te
peč 5 atmosfer, dočim je reduci-
rana količina premoga na polovi-
co. Za izum je zelo važen is-
komskega stališča, ker bodo po-
trebovale tovarne polovico manj
premoga, dočim se bo kapaciteta
strojev zvišala.

Neke inženir usnjenege trusta
v Kursku je izumil nove peč, v
kateri gore tudi odpadki prome-
ga brez predhodnega briketira-
nja. Parni kotel, ki je dajal prej
od 200 pudov premoga 4 atmo-
sferne pritiska, daje s pomočjo te
peč 5 atmosfer, dočim je reduci-
rana količina premoga na polovi-
co. Za izum je zelo važen is-
komskega stališča, ker bodo po-
trebovale tovarne polovico manj
premoga, dočim se bo kapaciteta
strojev zvišala.

S POLJA VEDE.

Uspehi ruske biologije in
tehnike.

Pod vodstvom akademika N.
Kolcova dela moskovski državni
Institut eksperimentalne biologije
zadnje dni zelo važne poizku-
se. Ruski biologi analizirajo
namreč kri očeta in deteta, ho-
teč na ta način ugotoviti resni-
čno očetovstvo. Glede posameznih
skupin krvi (vsega skupaj) so
štiri skupine) je dosegel institut
pri poizkuhah popolni uspeh. Po-
leg ogromnega znanstvenega po-
mensa so rezultati teh poizkusov
tudi praktično nespreneljive
vrednosti, ker bo sodnikom v bo-
doče zelo olajšano njihovo delo.
V vseh spornih vprašanih glede
očetovstva jim bo pomagala ana-
liza krvi. Dočim smo imeli doslej
vse polno slučajev, ko je moral
prevzeti skrb za nezakonsko de-
te fiktivni oče, ki je postal štev
ženske zvišaje ali krive prisega,
se odslej moškim te nevarnosti
ne bo treba več bati. Analiza krvi
bo dokazala, kdo je pravi oče.
Seveda ne smemo pozabiti, da so
učenjaki navadno zelo nepraktič-
ni. Tudi moskovski biologi so po-
zabili pri tem odkritju, da bo
treba čisto puščati kri celemu
ducatu osumljenih "očetov". Z
detetom je lahko, ker je navadno
samo eno, kvečjemu dvoje ali
troje, toda vse drugače je z "oče-
ti", ki jih je lahko pet, deset ali
dvaideset. In kaj naj stori sodnik,
če mu našteje nezakonska mati
cele litanije ljubincev? Treba
bo pač vsem puščati kri, da se

HIS MASTER'S VOICE
Prave, glasne VICTROLE
CENE
od \$22.50 do \$250.00.
Ivan Pajk,
24 Main St., Concord, Pa.

DA SKUHAŠ DOBRO PI-
VO, PIŠI PO NAŠE
PRODUKTE.
Imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor
in vse druge potrebščine. Poslušajte
in se prepričajte, da je dana pa naš
kvaliteti vodni le najboljši in najmo-
bilni.
Grocovijem, sladkorjem in v pro-
duktih vselej dajmo primarno po-
pajanje pri vsaki naročilu. Pismo po
informaciji 201.
FRANK OGLAR,
6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

DA SKUHAŠ DOBRO PI-
VO, PIŠI PO NAŠE
PRODUKTE.
Imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor
in vse druge potrebščine. Poslušajte
in se prepričajte, da je dana pa naš
kvaliteti vodni le najboljši in najmo-
bilni.
Grocovijem, sladkorjem in v pro-
duktih vselej dajmo primarno po-
pajanje pri vsaki naročilu. Pismo po
informaciji 201.
FRANK OGLAR,
6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

C. B.: IZPOVED

V častniški kazini so krogali. Kapetan Kovačević je v ožjem krogu praznoval svoj god.

Pili sicer niso toliko, da bi padali pod mizo, zato so bili preveč junaški in izvežbani, vendar pa je plemenita kapljica povzročila med njimi objestno razpoloženje. Zbijali so šale in pripovedovali zgodbe, da bi moral ob njih zardevati vsak drvar. Zgodilo se je tudi, da je šaljivcu, preden je končal, klonila trudna glava na mizo in je jecljajoči jezik omagal.

Cela so rdeli in se znojila. Okna so bila odprta, ker je z alkoholom in tobakom in znojem prepojeno ozračje postalo preomotno.

Slavili so godovnika in povzdigovali njegove talente. Zlasti mnogo so govorili o najnovejšem razmerju med njim in zanimivo ženo starikevega, a bogatega tovarnarja šokolade. Prosil so ga, naj jim o tem kaj pove, na vsa usta — saj so med seboj!

Kapetan je odklanjal z onim šegavim, navidezno diskretnim nasmeškom, ki žensko skoro bolj kompromitira, kakor jasno razodetje njene arotne. To je bila njegova osveta, ker je pri nji odletel. Celó sedaj, v stanju polopitja, ga je bolel ta poraz.

Tako so sedeli in sedeli, ker je vsak izmed njih nekako okleval iti domov.

Le poročnik Ristić se je po svoji stari navadi izmuznil že prav kmalu, to je okrog dveh. Bil je vzgojen strogo versko in vedel se je za naravnost samostansko. Pri svečanostih se je mudil le toliko časa, da se je popolnoma obvladoval o njegovih pustolovščinah se sploh ni čulo. Ko so drugi govorili o svojih prijateljih z omejenimi ženskami, je zrl srepo predse in je včasih vznemirno propovedoval o ženski časti. Kratkotrajno, z njim ni bilo ničesar početi, in vsi so se čutili olajšane, ko je zapustil družbo.

Končno se je sinilo jutro in tovariši so se jeli razhajati. Go-

doznik je vztrajno zdržal in je hotel užugati še poslednja dva poročnika, ki sta kimala ob mizi. Ko je nazadnje ostal sam, mu je postalo pri arcu čudno. A kmalu se je odločil, ogrnil si je poročnik, privil ovratnik in potlačil čepico na čelo. Cigaro je bolj zvečil kot kadil.

Ko je stopal po cesti, se mu je pred očmi bolj in bolj megličilo. Vendar se je po nekaterih ovinkih prigrigal do hišnih vrat. Tu pa, glej vraga, je zapazil, da ni mial sebi ključa. V resnici je bila stvar ta, da je imel ključ v desnem žepu, a on ga je iskal v levem. Poskušal je še odpreti vrata z ogorkom smodke, pa ni šlo.

Topo se je naslonil ob steno. To je bilo res neumno! Kam sedaj? Nazaj. To bi se osramotil pred ženskami.

Napetil se je dalje. Dospel na trg in zagledal cerkev, ki je bila že odprta. "Oha, to je pa cerkev," je duhovito pomislil in ponosno vstopil.

Cerkev je pač pribežališče, ki nudi vsakomur tolažbo in pokoja. Na vsak način pa notri vsaj lahko sedi. In kako prija spanec v cerkvi! Hiša božja je bila še prazna. V motni jutranji svetlobi so se spajale stenake slikarje v vrtnec barvnih lis in glavnice stebrov so sivele v tajinstveni megli, skozi odprtino sredi oblaka je sijala luč in metala moten sij na tlak. Po zraku je plaval vonj po kadilih.

Naprej sklonjen je krenil Kovačević v stransko ladjo in pal kot vreča v klop. Sklenil je roki nad želočcem in skušal zaspati. Nerodno je bilo! Na glademk leu ni imelo njegovo telo opore in se je gugalo kot grm v vetru. Popravil se je, klel, pa nič ni pomagalo.

Ko se je ozrl v stran, je zapazil omaro z odprtimi vratmi. "To je spovednica," je uganil z ostankom svoješa razuma. Zvlekel se je vanjo. Tu je bilo prav udobno. Bilo je prijetno naslonjalo za hrbet in roke, pručica za noge in celo mehke blazine. Okence je bilo zastrito s svilenim zagrinjalcem.

Kovačević je gluho zrl predse, a utegnil je jedva sneti čepico in pokriti glavo z robcem — in že je zaspal.

Spal je in spal, končno pa je imel čudne sanje. Zdelo se mu je, da stoji na Markovem trgu v Betnetkah. Kovačević je čul klopotanje zvoncev in duhal vonj, hkrati se mu je zazdelo, da je nekdo malce odmaknil zeleno ogrinjalec ob rešetki na oknu.

"Velečastiti oče!" je zamomljajal moški glas.

Ta neprimerni nagovor se pač ni mogel tikati kapetana, ki se je medtem nekoliko streznil. V znak, da bi imel rad mir, je potegnil robec globlje na obraz in obrnil kaliceu miru zadnjo plat svoje glave.

Ta pa se ni dal odgnati: "Prečastiti oče, rad bi se izpovedal."

Lažni dušni pastir je nestrpno skomiznil z glavo in ramama: naj ga pusti spati.

"Prečastiti, ako vas motim v jutranji pobožnosti — počakam; na tem mi je, da se izpovem greha. Ljubim — poročeno ženo."

Iz spovednice so se čuli glasovi, ki jih je poročnik Ristić smatral za poziv, naj nadaljuje.

"Prečastiti, z vso silo se premagujem; oba sva krotila najino strast, dokler naju ni obvladala slabost. Oba se kesava, prečastiti."

Zopet so se čuli iz spovednice čudni glasovi. Glasilo se je natančno: "Kdo pa je to?"

Poročnik Ristić se je v svojem arcu pripravil na ukor dušnega pastirja.

"Sodite milo, prečastiti oče! Mlada, cvetoča žena je, njen mož je star tovarnar za šokolado. Skušnjava je bila velika, hudič je imel vso moč. Ona ni lahkomiselna — pošteno se je upirala ženskarju, a jaz sem podlegel čaru..."

Potem je zgrabil Ristić skozi lino po roki izpovednika in jo v prisrčni spokornosti poljubil.

Tu je izpovedniku zdrsnil z obraba robec in v ubogega spokornjenca se je uprlo dvoje okroglih vodenomodrih oči nad plavimi, zmrenimi brki.

"Za vraga, Ristić, vi ste od hudiča, vi..." in sledil je dolg, popopran govor, kakor ga pač še ni čula izpovednica in ki se je zaključil z besedami: "In sedaj ostane to izpovedna tajnost. Vrag naj me vzame, ako to komu povem! Ampak sedaj bom z vami, ako vas še kdo nažene s potuljenjem!"

RAZNO

Letalska proga v sredi Afrike. Letošnje spomlad se bo, ako smemo verjeti francoškim in belgijskim listom, otvorila velika letalska proga, dolga nad 2000 kilometrov. Gre namreč za zvezo med Kušašo, glavnim mestom belgijskega Konga, in Kutango sredi Afrike.

Za to zračno progo ni pripravljenih nič manj kot 25 letališč vzdolž vse črte v močvirjih in pragozdovih. Na ta način upajo, da bo vožnja popolnoma varna. Letališče ali postaje bodo založili iz vsem potrebnim materijalom, predvsem bencinom, oljem in živili.

Na tej progi bodo vozili, ali bolje frčali aeroplani posebnega tipa angleškega izvora. S temi letali bodo večinoma prevažali dragoceno blago, ki zavzema malo prostora, kakor diamante in druge zlahne kamne, zlato, srebro in predvsem slonovino, ker so baš pokrajine, ki bodo z novo zvezo postale dostopne svetu, najbolj bogate na slonih. V enem samem dnevu bo mogoče prevažati blago iz pragozdov in pustinj v obljudene kraje. Doslej so potrebovali za vso to dolgo pot skozi pragozde in neizmerna močvirja več tednov, večinoma peš ali s slabimi vozovi, ki jih vlečejo volji.

Pa še drugo dobro plat bo imela ta zveza, ako se uresniči. Srednjo Afriko bodo poplavlili raziskovalci daleč naokrog in jo raziskovali. Saj je dandanes Srednja Afrika ravno tako malo znana ko polarni kraji.

Novi podatki o raku. Na eni zadnjih sej znanstvenega društva berlinskih ruskih zdravnikov je predaval o svojih novih odkritjih ravnatelj berlinske bolnice za rak prof. F. Blumenthal. Dejal je, da se mu je končno posrečilo izločiti iz človeških oteklin parasite, ki so se dali vzgojiti in so pozneje povzročili rak pri živalih. Rak je torej nalezljiv, vendar pa misli profesor, da lahko nastane rak tudi kot posledica fizičnega, oziroma kemičnega draženja. Odkritje prof. Blumenthala je neizmerno važnosti za nadaljni študij raka.

Nato je predaval prof. Braunstein o "novih bioloških lastnostih rakove tkanine". Na temelju dolgoletnega raziskovanja je namreč zdravnik dognal, da ustvarja organizem protistrupe, ki ovirajo razvoj raka. Te snovi nastajajo v vranici injodotd prehajajo v kri. Z njimi je mogoče doseči popolno ozdravljenje živali, na kateri je rakova oteklina nastala umetnim potom. Razveta je našel prof. Braunstein rakovi tkaniini poseben glikolitičen ferment, ki razkrajja v orgnizmu sladkor. To je tudi vzrok da izgine sladkor iz vode on diabetikov, ki obolijo na raku. Profesor Braunstein je mnenj da je ferment, ki ga je on zasldil v oteklinah, soroden insulinu kateri razkrajja sladkor in s katerim se zdravi sladkorna bolezen.

KNJIGE

KNJIŽEVNE MATICE S. N. P. J.

Književna matica Slovenske narodne podporne jednote je izdala in ima v zalogi sledeče knjige:

Pater Malaventura. Spisal Zvonko A. Novak. Izvirna povest iz življenja ameriških frančiškanov. Z izvirnimi slikami, katere je izdelal Stanko Zele. Fina trda vezba. Cena s poštnino vred \$1.50.

Slovensko-angleška slovnica. Dodatek raznih kristijih informacij. Fina trda vezba. Cena \$2.00 s poštnino vred.

Jimmie Higgins. Spisal Upton Sinclair, poslovenil Ivan Molek. Povest iz življenja ameriškega proletarijata za časa velike vojne. Trda vezba. Cena \$1.10 s poštnino vred.

Zajedanci. Spisal Ivan Molek. Povest iz doslej skritega kosa življenja slovenskih delavcev v Ameriki. Trda vezba. Cena \$1.75 s poštnino vred.

Zakon biognezije. Spisal Howard J. Moore, poslovenil J. M. Zelo. Podočna knjiga, ki tolmači mnoge naravne zakone in pokazuje, kako se splošni razvoj ponavlja pri posamezniku fizično in duševno. S slikami. Trda vezba. Cena \$1.50 s poštnino vred.

Zadnji dve knjigi, naročeni skupaj, dobite za tri dolarje.

Naročbe, s katerimi je poslati denar, sprejema **KNJIŽEVNA MATICA** 2657-59 So. Lawndale Ave. Chicago, Ill.

IZZA KONGRESA

Zgodovinski roman. Spisal dr. Ivan Tavčar. (Dalje.)

"Dokler ne pride Metternich..."

"Prosim, knez Metternich!" se je pikirano vplela vmes.

"Dokler ne pride knez Metternich, gospica —!"

"Kontesa, prosim, kontesa!"

Ker je vedela, da nima Metternicha pred seboj, ji neznanec ni nič kaj imponiral. Zatorej je od njega zahtevala, kar se ji je spodobilo. Mož se je hotel nekaj razburiti, pa se je ukrotil: galantno je posegel po njeni roki ter jo stisnil pod pazduho.

"Pri božjih nebesih," je dejal, "vam je težko ustreci, kontesa! Dokler torej ne pride knez Metternich, privoščite mi čast razgovora, kontesa!"

Vdala se je tej galatno izraženi želji. A ker ni bil knez Metternich, je ni dalje zanimal. Obraba, ki ga Apolon ni mogel krasnejšega imeti, ni niti opazila. Pač pa je opazala, da je vsak, ki sta ga srečala, pozdravil njenega spremljevalca. Segala mu je komaj do rame in zategadelj se ni čudila, ko so izprehajalci obstajali ter gledali za njima. Prišlo ji je na um, da je slavni — danes pravimo slaboglasni — danz desna roka kneza Metternicha. Takoj si je mislila: "Genz je!" In hotela je biti z njim zelo prijazna, ker je bil ravno desna roka njenega Metternicha.

"Kakor vidim, kontesa," je izpregovoril spremljevalec, "zelo gorite za našega Metternicha!"

Našega Metternicha! Ti besedici ji nikakor ništa bili všeč, a pogoltnila ju je vendar.

"Kdo bi ga ne ljubil!" je odgovorila ponosno. "Vsaj je vendar največji mož, kar jih živi v Evropi!"

"Največji?"

"Največji in najmočnejši!"

"Tudi najmočnejši!" Neznanec se je dokaj sumljivo, skoraj satirično zasmeljal.

"Ne smejte se, gospod!" se je odrezala odločno. "Kdo pa je izgnal korikega roparja iz Evrope, če ne knez Metternich?"

Zopet se je zasmeljal ter dostavil: "Nekaj zaslug imajo tudi drugi!"

"Kdo neki?"

"Recimo, car Aleksander!"

"Car Aleksander? Kaj pač mislite! Sestra Moli pravi, da je liberalce, a jaz ga tudi iz drugih vzrokov ne ljubim!"

"Bi mi ne hoteli povedati teh vzrokov, kontesa!"

Obstala sta; izpod širokega klobuka so se ji svetile oči kakor razljučenemu ježu.

"Če jih hočete vedeti — ker ima druge ženske rad!"

"Druge ženske" — se je začudil, "Vraga! odkod to veste, kontesa?"

"Sestra Moli pravi, da tista ženska, tista Kruednerjeva ni bila kar tako na ruskem dvoru in da je carica imela dostikrat rdeče objokane oči radi nje! Ali ni grdo to, gospod?"

Strupeno so švigali pogledi proti njemu. A gospod se je smejal, da se je vse treslo na njem.

Barbara baronica Julijana Kruednerjeva, ki je leta poprej s svojimi pietistnimi prismo-darijami strašila po Evropi, se je štelva in istini med prijateljice Aleksandra Pavloviča. Gotovo je, da to prijateljstvo — ker je bila baronica priznana grda ženska in že tudi precej priletna, ko se je seznanila s carjem — ni imelo ničesar poltnega na sebi.

Spremljevalec Eve Lujize se je torej tresel od smeha. Končno pa je dejal: "Nesrečna baronica Julijana! Ko bi sama čula kaj takega, koliko bi trpela pobožna in priletna žena!"

"Nič, nič ne govorite!" je čebljala kontesa. "Nekaj je že bilo, sicer bi sestra Moli ne govorila o tem!"

Spremljevalca Eve Lujize ni hotel miniti smeh. Mala grofica je smatrala to za osebno žaljenje in že je hotela vzkriči ter postati nevljudna. V tistem hipu pa je prihitel po drevoredu navzdol knez Volkonski in z njim je hitel knez Metternich. Obema je skoraj sape zmanjkovalo, tako se jima je mudilo.

Opazil ju je gospod, ki je vodil Evo Lujizo. Glasno je zaklical:

"Tu sem, knez Metternich, tu sem!"

Že na pet korakov je snel knez Metternich klobuk ter se je globoko, prav globoko priklonil.

"Tu sem, knez Metternich," je nadaljeval oni milostljivo, "in dovolite, svetlost, da vas predstavim največji vaši častilki, kar jih šteje stara Evropa!"

In prav ceremoniozno ju je seznanjal: "Knez Metternich! Kontesa — za Boga, svojega imena mi pa še niste povedali!"

"Eva Lujiza Thurnova!" je zastokala skoraj nezavestna. Kam je bila vsled svoje lahko-

misečnosti zašla! Čemu ni ostala doma pri sestri Moli?

"Torej kontesa Eva Lujiza Thurnova!"

Knez Metternich se je viteško priklonil rekoč:

"Premilostivi ste, veličanstvo!"

Veličanstvo! Kakor da je treščilo v njo, tako jo je presunila ta beseda. Kje je imela oči? Bog jo je bil udaril s alepoto! Bil je sam car Aleksander in njo je vodil pod pazduho s sabo! Njo, nezatno Evo Lujizo Thurnovo! Počastil jo je s svojo ljubeznivostjo, s prijazo cesarsko svojo besedo! In ona? Pripovedovala mu je reči, kakeršnih ni še nikdar čulo njegovo cesarsko uho! V strogo monarhovskem duhu vzgojena kontesa se je od globokega in resničnega kesanja vsa potila! V hipu je ležala na kolenih pred njim, poljubovala mu belo roko ter jo močila s solzami. Zaihtela je:

"Odpustite, veličanstvo!"

Takoj jo je car Aleksander vzdignil in bil je toliko galanten, da ji je z lastno roko očedil obleko, ki se ji je bila pri klešanju nekaj zamazala. Sklonil se je, ji poljubil rdeče lice ter izpregovoril:

Nato je odšel. Ljubi Evi Lujizi pa se je videlo, da je v nebesih! Med tem so jo bili doma pogrešali in vse stanovanje so razbrakali za njo. Že se jih je prijemala skrb, da se ni morda pripetila kakna nesreča. Okoli ene se je začelo pred hišo šumenje. Kontesa Moli odpre okno, da vidi, kaj je. To šumenje je spravljal v zvezo s svojo sestro.

Ni se motila. Spodaj v ulici je tičala Eva Lujiza v tolpi starih in mladih diplomatov, Med njimi je bil tudi knez Metternich. Njena sestra se je z velikim pogumom na vse strani razgovarjala in obilo je bilo glasnega vika in smeha. Pri slovesu so si atiskali roke, kakor da so stari in najboljši znanci.

Tako se je vpeljala kontesa Eva Lujiza na ljubljanski kongres.

ŠESTO POGAVLJE

Omenili smo že, da je tiste dni po Ljubljani prav zelo slovela Zidanova gostilnica na Poljanah kakor radi dobre pijače, tako tudi radi dobrih jedil, pred vsem pa radi mlade in brhke krčmarice, tako imenovane Zidanove Barbiare. In ta Zidanova Barbara je bila prava znamenitost tedanje Ljubljane in o njej se je tiste dni govorilo vsaj toliko kolikor o tem, bode li vojna s kraljevino obeh Sicilij ali ne. Bila je visoka kot hrast v gori. Če se je smejala, je donelo kakor srebrno zvonilo. Na njenih licih pa ji je cvetelo dokaj bujnih rož, ki so najslavnejšega lokalnega poeta tiste dobe, gospoda Costa, tako navdušile, da je spustil svojega Pegaza na voljno to-pašo.

Bila je Zidanova res lepa, a bila je tudi huda, da se je je balo vsako pivsko omizje, če je kaj zarožljala, in da se je je bal zlasti staričkasti njen mož, ki je po postavah svete cerkve in po svetnih zakonih bil izključno sam upravičen, srkati med iz tistega cvetja, ki ga je narava v taki obilici raztrosila po licih njegove žene. On ga ni srkal preveč; saj veste, kako je star ženin in mlada nevesta ne napravljata dobre letine. A vzlic temu ima "ona" svoje vplive, če se ve vesti in postaviti. "Ona" pri Zidanovih se je vedla in postavljala tako, da se je staričkasti soprog krčmar tresel pred njo. V hiši je očevala njena beseda, kar je v hišah na Poljan-skem predmestju včasih še dandanes tako. Pri tem pa je bila Zidanova mamka ženska, ki se je niso mogli dotikati hudobni jeziki, ker jim v to ni dajala niti najmanjšega povoda. Vsaj pred kongresom ne. Ko je bil nekoč mladi kaplan od Svetega Petra pričel prepogosto zahajati v gostilnico, je moral kar hipoma prestat in drugi dan potem je mladi gospod imel nekoliko zateklo lice. Ali v listinah iz tistih časov se o tem primeru ni dalo nič zanesljivega izvedeti. Zanesljivo se ve le toliko, da Zidanovka svojemu možu ni nudila niti najmanjšega vzroka, da bi dvomil o njeni zakonski zvestobi. Zatorej je pa tudi od njega zahtevala, da ji je storil vse, kar je želela, in da v hiši ni veljala druga beseda kakor njena. Tako je bilo pred kongresom. Med kongresom pa so se hudobni jeziki približali Zidanovi materi in prav kmalu so precej glasno sikali okrog nje. Posebno tudi zategadelj, ker se je od tistih dni, kar se je pričelo kongresovanje, tudi mati Zidanka začela nekako prav skrbno oblačiti. Brez belih rokavcev in brez svilnate rutice okrog lepo zaokroženih prsi je nikdar nisi videl v gostilnici. Tudi je prav rada postajala na pragu domače hiše, kar so tolmáčili tako, da se je hotela kazati mladim atašejem in drugim kavalerjem, ki jih je bil kongres v Ljubljano prijavil. In ti so jo tudi prav kmalu izvohali, kakor je to navada pri tako živih ljudeh. Ker je bil mož star, ona pa zelo mlada, so jo imeli izprva za domačo hčer, in za to je veljala tudi carju Aleksandru, ko je našemu cesarju, kakor smo videli v prvem poglavju, o njej pripovedoval.

(Dalje prihodnje)

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA.

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih.

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S. N. P. J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI.

CENE ZMERNE, UNIJSKO DELO PRVE VRSTE.

VSA POJASNILA DAJE VODSTVO TISKARNE. Pišite po informacije na naslov: S. N. P. J. Printery, 2657-59 South Lawndale Avenue, Chicago, Ill.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA UST-MENA POJASNILA.